SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 1/1958 **Årg. 8**

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nyheter i skattelagstiftningen vid 1958 års taxering

av docent Dag Helmers

Vid årets taxering skall för första gången 1956 års taxeringsförordning träda i tillämpning. Organisation och taxeringsförfarande omdanas i väsentliga stycken. I denna tidskrift har byråchefen i finansdepartementet S. Svensson i en längre artikel "Taxeringsnämnderna och taxeringsreformen" (årg. 1957 s. 297 ff.) lämnat en fullständig redogörelse för nyheterna i denna del. Prövningsnämndernas nya ställning som fristående besvärsinstans och förfarandet i denna instans behandlas utförligt av bitr. taxeringsintendenten B. Bohman i detta nummer. Anledning saknas därför att i denna översikt behandla taxeringsförordningen.

Ändringar i kommunalskattelagen och övriga skatteförfattningar är få och, frånsett viktiga jämkningar i fastighetsbeskattningen, av mindre genomgripande betydelse än vad som varit vanligt under senare år. Vad däremot gäller skattetrycket noteras att väsentliga justeringar företagits i fråga om den statliga inkomstskatten för fysiska personer. I sammanhanget bör observeras att höjningen av de kommunala ortsavdragen *icke* påverkar den slutliga skatten på grundval av 1958 års taxering och sålunda icke skall iakttagas vid årets taxering.

Den kommunala fastighetsbeskattningen

Känt är att statsmakterna har för avsikt att helt slopa fastighetsbeskattningen, vilken också börjat avvecklas genom sänkning av repartionstalet. Förra årets riksdag beslöt en ytterligare sänkning av det procenttal, efter vilket garantibeloppet ut-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-02 14:24:38

räknas. Från och med 1958 års taxering skall garantibeloppet utgöra 2,5 procent av fastighets taxeringsvärde året näst före taxeringsåret (SFS 105/1957). Den genomförda sänkningen har givetvis också sin grund i de betydande höjningarna av taxeringsvärdena vid 1957 års allmänna fastighetstaxering. Repartionstalet 2,5 innebär för flertalet fastigheter en verklig lindring men för vissa fastigheter särskilt skogsfastigheter torde sänkningen av repartionstalet icke ens ge kompensation för höjningen av taxeringsvärdena.

En- och tvåfamiljsfastigheter.

För att neutralisera verkningarna av de höjda taxeringsvärdena för en- och tvåfamiljsfastigheter, vilka värden enligt schablonreglerna för inkomstberäkningen ha en särskild betydelse, skall bruttointäkten enligt ändrad lydelse av 24 § 2 mom. KL beräknas till 2,5 procent av sådan fastighets taxeringsvärde. Denna beräkningsgrund gäller alla en- och tvåfamiljsfastigheter, vilkas inkomster skola beräknas enligt schablonmetod. Observeras bör att någon motsvarande sänkning icke har vidtagits i fråga om bostadsföreningars och bostadsaktiebolags fastigheter och ej heller beträffande fastigheter tillhörande allmännyttiga bostadsföretag. Anledningen till att så ej skett är att dessa senare fastigheter i allmänhet ej åsatts höjda taxeringsvärden.

Trots sänkningen av procentsatsen till 2,5 lämnas icke full kompensation åt villaägarna, varför ett nytt *extra avdrag* införts. Detta avdrag är maximerat till 200 kr. för år och må föranleda underskott eller ökning av underskott, dock att avdraget aldrig får överstiga bruttointäkten d. v. s. i regel 2,5 procent av taxeringsvärdet. Avdraget tillkommer allenast *fysisk person* beträffande honom tillhörig villa, å vilken han mantalsskrivits för beskattningsåret eller för taxeringsåret. Vid 1958 års taxering innebär detta, att avdraget tillkommer person som mantalsskrivits å sin fastighet för år 1957 eller för år 1958. Äges villan av oskift dödsbo kan avdrag jämväl erhållas såvida någon dödsbodelägare mantalsskrivits å villafastigheten.

Har fastighet flera ägare, skall avdragsbeloppet fördelas mellan ägarna i förhållande till varje delägares andel i fastigheten. Huruvida delägare är berättigad åtnjuta avdrag för den del av avdragsbeloppet, som belöper på honom, skall bedömas med hänsyn till hans mantalsskrivningsförhållanden. — Parentetiskt kan antecknas att lagtexten hänvisar till den *faktiska* mantalsskrivningen och icke som i 66 § KL, där hemortskommun angives såsom den kommun där den skattskyldige *författningsenligt* skall vara mantalsskriven.

Kravet på att fastighetsägaren skall vara mantalsskriven å fastigheten föranleder att sportstugor och sommarvillor i allmänhet faller utanför stadgandets tillämplighet, ävensom helt uthyrda villor.

I de fall bruttointäkten jämkas på grund av att fastigheten förvärvats eller avyttrats under beskattningsåret eller på grund därav att beskattningsåret omfattar annan tid än 12 månader, skall motsvarande jämkning av det extra avdraget ske.

En speciell konsekvens av det nya avdraget skall här i korthet omnämnas. Enligt 47 § KL skall person, som utan vederlag besitter fastighet på grund av testamentariskt förordnande anses såsom ägare till fastigheten vid inkomstbeskattningen. En änka, som bebor en villa, vilken tillskiftats barnen, och som har nyttjande-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-02 14:24:38

rätt till villan på grund av den avlidne makens testamente, skall sålunda inkomstbeskattas för villan. Änkan åtnjuter det extra avdraget om 200 kr. Tages samma fall med den modifikationen — vanlig i praktiska livet — att en änka bor kvar i en villa, som tillskiftats barnen, vilka ej bo i villan, utan att hennes nyttjanderätt grundas på testamente förloras rätten till det extra avdraget vilket direkt drabbar barnen. De civilrättsliga förhållandena medför alltså i dessa till synes likartade fall olika konsekvenser i beskattningshänseende.

Slutligen må anmärkas att övriga stadganden om schablonbeskattning av en- och tvåfamiljsfastigheter lämnats orubbade, vilket bl. a. innebär en förskjutning av innehållet i punkt 6 av anvisningarna till 24 § KL, där det talas om när en villafastighet skall anses ha utnyttjats i allenast ringa omfattning för annat ändamål än för uthyrning till stadigvarande bostad eller såsom bostad för ägaren. Intäkten av den främmande användningen säges där vara att anse såsom ringa om den icke överstiger 2 procent av taxeringsvärdet. Denna gräns har icke flyttats, vilket i realiteten innebär att gränsen höjts enär taxeringsvärdena för villorna i genomsnitt torde ha ökats med minst 30 procent. Ett exempel. En villa tidigare taxerad till 40.000 kr. har fått ett nytt taxeringsvärde av 52.000 kr. Den här diskuterade gränsen av 2 procent betydde vid 1957 års taxering 800 kr. men går nu vid ett belopp av 1.040 kr. I vad mån här angivna förskjutning får praktisk betydelse är givetvis beroende av fastighetens användning under flera år. Ett bedömande skall icke vila på speciella förhållanden under ett år, vilket lagtexten också markerar med ordet "brukar" i sista stycket av 24 § 2 mom. KL.

Bostadsföreningar och bostadsaktiebolag.

I tillämpningen har svårigheter uppstått att avgöra när bostadsföreningar och bostadsaktiebolag skall hänföras under schablonreglerna för inkomstberäkningen. Gränsdragningen mellan "äkta" och "oäkta" bostadsföretag har genom en i 24 § 3 mom. KL genomförd ändring i en än högre grad än tidigare överlämnats åt praxis att utforma. Riksskattenämnden har förutsatts skola uppdraga riktlinjer i detta hänseende, och genom riksdagens godkännande i våras av prop. nr 3 har underlag givits för nämndens anvisningar. Ett förtydligande har skett genom tillägg till punkt 2 av anvisningarna till 38 § KL, vari nu stadgas, att bostadsförmån i en fastighet tillhörig ett "oäkta" bostadsföretag är att hänföra till skattepliktig utdelning för delägaren.

Angivna ändringar framgår av SFS 57/1957.

Ersättning åt ledamot av allmänt kyrkomöte.

Grundarvode till sådan ledamot utgör skattepliktig inkomst av tjänst under det att kostnadsersättningen är skattefri enligt 32 § 3 mom. KL (SFS 237/1957). Reglerna motsvarar sålunda de för riksdagsmännen gällande.

Sparavdraget från inkomst av kapital har höjts.

Jämlikt 39 § 3 mom. KL lämnas ett särskilt sparavdrag från behållen inkomst av kapital, vilka nu högst skall utgöra 300 kr. för ensamstående och 600 kr. för äkta

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-02 14:24:38

makar (SFS 105/1957). Höjningen motsvarade vid dess beslutande våren 1957 ungefärligen avkastningen på ett kapital av 7.000 resp. 14.000 kr.

Någon ändring i förutsättningarna för avdragets erhållande har icke gjorts.

Schablonmetoden för beräkning av värdeminskning av skog.

Vid avyttring av växande skog i samband med marken finnes som bekant tre olika metoder för beräkning av värdeminskningen av skogen, nämligen förrådsmetoden, värdemetoden och schablonmetoden. I samband med antagandet av de regler för värdering av skogsmark och växande skog, vilka tillämpades första gången vid 1957 års allmänna fastighetstaxering, vidtogs en ändring av schablonmetoden för att denna skulle komma att stå i överensstämmelse med angivna regler. Innebörden av schablonmetoden framgår av punkt 5 av anvisningarna till 22 § KL, där även goda exempel lämnas på metoden (SFS 438/1951 och 47/1954). Schablonmetoden, som endast torde komma i tillämpning i fråga om skog på mark, vilken vid säljarens förvärv icke var skogbevuxen, har sin motivering däri, att avdrag ansetts böra medgivas för skogskapitalet till den del detsamma kan antagas komma att för framtiden bibehållas. Det är sålunda den gamla gränsdragningen mellan skogen som produktionsmedel och som skörd, vilken här gör sig gällande.

Tekniskt sett innebär schablonmetoden numera att avdrag erhålles med ett belopp motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet. Detta värde utgör skogsmarksvärdet multiplicerat med en viss multipel olika för olika omloppstider. I nämnda anvisningar äro dessa multiplar sammanställda.

Skogskonto.

För att underlätta uttag från skogskonto i syfte att jordbrukare skall kunna utjämna förlust på grund av felslagen skörd mot sådant uttag, har 6 § KF om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto, ändrats i så måtto att Kungl. Maj :t äger rätt meddela föreskrifter innebärande rätt för skattskyldig att utan iakttagande av den stadgade uppsägningstiden om fyra månader uttaga medel från skogskonto. Föreskrifter härom har meddelats i slutet av år 1957.

Varulagervärderingen.

Omläggningen av företagsbeskattningen, som beslöts av 1955 års riksdag, har varit i kraft några år, dock att varulagervärderingsreglerna jämlikt särskilda övergångsbestämmelser träder i kraft först successivt. Vid 1958 års taxering skall den generella minimigränsen för värderingen enligt huvudregeln i 41 § KL vara 30 procent av lagrets anskaffnings- eller återanskaffningsvärde efter inkuransavdrag.

Investeringsavgiften för år 1957.

Även vid årets taxering skall investeringsavgift påföras och bestämmelserna därom finnes i SFS 554/1956 och 89/1957. Redogörelse för innehållet i författningen har lämnats i denna tidskrift årg. 1956, s. 454 och 1957, s. 163 f. De viktigaste ändringarna i jämförelse med 1956 års förordning i ämnet är att det avgiftsfria grundbeloppet höjts till 30.000 kr., samt att bussar i yrkesmässig trafik samt fartyg om högst 300 bruttoregisterton undantagits från avgiftsplikt. Jämväl har befriats vissa investeringar i oljecisterner och skyddsrum. Övergångsbestämmelserna har ändrats i syfte att lätta av-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-02 14:24:38

giftsplikten för vissa under år 1954 startade företag.

Inkomstskatteskalorna.

Efter två utredningar om sänkt statlig inkomstskatt för fysiska personer fastställde riksdagen år 1956 nya skatteskalor, vilka tillämpats vid preliminärskatten för år 1957 och sålunda komma att ligga till grund för den slutliga skatten på grundval av 1958 års taxering (SFS 243/1956 och nya tabeller i 481/1956)

Skalornas uppbyggnad och inbördes avvägning har skett enligt de principer, som utmärker hittills gällande skalor. Någon vidgning av det skikt, inom vilket statsskatten är proportionell, har sålunda ej ägt rum, ej heller har någon förskjutning uppåt av övre gränsen för sambeskattning enligt tudelningsprincipen skett. Inga förändringar har vidtagits i fråga om inkomstskiktens bredd, dock är att märka, att den högsta skattesatsen vinner tillämpning på beskattningsbara inkomster, överstigande 150.000 kr., medan enligt hittills gällande grundskala motsvarande gräns utgjordes av beskattningsbar inkomst å 200.000 kr. Avvägningen mellan gifta och ensamstående skattskyldiga är i huvudsak oförändrad. De jämkningar av skattesatserna, som vidtagits, medför en skattesänkning med tyngdpunkten förlagd till de lägre inkomsttagarna. Skattelättnaden i kronor räknad stiger visserligen, såsom en självfallen följd av det progressiva skattesystemet, vid stigande inkomst, men de procentuella lättnaderna är störst för de mindre inkomsttagarna. I bottenskikten har skattesatsen sänkts från den tidigare — vid ett uttag av 110 procent — gällande 13,2 procent till 11 procent.

Uttagningsprocenten är för närvarande bestämd till 100 och skattesatserna framgår av följande tabell.

Skatteskalor med procentsatser.

Beskattningsbar inkomst 1.000-tal kr.	Gift	Ensamstående
0—4	11	11
4—6	11	17
6—8	11	22
8—10	17	25
10—12	21	28
12—16	27	32
16—20	31	36
20—30	37	41
30—40	43	45
40—60	48	49
60—100	54	54
100—150	59	59
150—200	65	65
200—	65	65

Marginalskatten har genom de nya skalorna sänkts för inkomster upp till 150.000 kronor, med undantag för skiktet 6—8.000 kr. för ensamstående, där skatten är oförändrad. En viss skärpning av progressionen har blivit en följd av att skattesänkningens tyngdpunkt lagts på de mindre inkomsterna.

Skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen höjd.

I syfte att mildra verkningarna i skattehänseende av penningvärdeförsämringen, som bl. a. tagit sig uttryck i höjda fastighetstaxeringsvärden, har skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen höjts till 80.000 kr., vilket innebär en skattelättnad för därav berörda med 150 kr. i jämförelse med tidigare regler (SFS 106/1957). Någon ändring av skatteskalan har icke vidtagits i samband med lyftningen av skattepliktsgränsen.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-02 14:24:38

Deklarationsskyldigheten är i vissa fall avhängig av förmögenhetsställningen, och den obligatioriska deklarationskyldigheten för fysiska personer med förmögenhet inträder nu vid en bruttoförmögenhet av 80.000 kr. (SFS 108/1957).

Höjningen av ränta å kvarstående skatt och överskjutande preliminär skatt.

Från och med den 1 januari 1958 har procentsatserna för ränta å kvarstående skatt och överskjutande preliminär skatt höjts från 7 resp. 4 procent till 9 resp. 5 procent. De nya räntesatserna skall tillämpas först i avseende å skatt på grundval av 1958 års taxering.

Dubbelbeskattningsavtal.

Förhandlingar om nya dubbelbeskattningsavtal har under senare år upptagits med åtskilliga stater och modernisering av äldre avtal fortsätter.

Vid årets taxering träder det nya dubbelbeskattningsavtalet med Norge i kraft. Det belgiska avtalet har utvidgats att avse Belgiska Kongo och mandatområdet Ruanda-Urundi. Dubbelbeskattningsavtal med Japan har också tillkommit.

Riksdagen har godkänt avtal med bl. a. Italien men detta avtal kommer troligen icke att ratificeras förrän under våren.

I detta sammanhang må erinras om 1957 års KF om skattefrihet för vissa ersättningar, som utbetalas från Förbundsrepubliken Tyskland. Genom denna författning undantages från skatteplikt livränta och andra ersättningar, som utgår till offer för nationalsocialistisk förföljelse.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-02 14:24:38